

Zeister Historisch Genootschap

****Nieuwsbrief****

September 2005

Jaargang 1, Nummer 2

In deze ZGH-
Nieuwsbrief o.a:

- Van de voorzitter.
- Tentoonstelling in Slot Zeist en Publiekshal.
- Première op 10 okt.: nieuwe ZHG-Film in Figi. Onze sponsor!
- B(1)oeiende najaarsexcursie
- Donateursbijdrage 2005
- Geef ons een nieuwe donateur!
- Van de Poll-lezing op 2 nov. door Leo Visser!

Zeister Historisch
Genootschap
Middellaan 6
3701 VH Zeist

Postbus 342
3700 AH Zeist

Telefoon:
(030) 6916388

E-mail:
info@zeist-historie.nl

Website
www.zeist-historie.nl

Nieuwsbrief voor u!

Naar belofte brengen we u weer op de hoogte van de activiteiten van ons genootschap. U hebt nog maar 2-3 weken geleden nummer drie van Seijst ontvangen, en daarin veel over ons Zeister cultureel erfgoed gelezen en wellicht ook bezocht.

De vier uitgaven van Seijst per jaar zijn voor ons allen de band die ons verbindt. Maar daarnaast zijn er activiteiten waarbij we elkaar in wisselende samenstellingen ontmoeten, zoals bij de lezingen, de excursies, de filmvoorstellingen, de tentoonstellingen, zoals nu Mens en Zeist in het Slot en daarna in de Publiekshal. En natuurlijk in ons eigen 'huis' aan de Middellaan, waar u een schat van gegevens kunt inzien en bekijken. Verderop in deze Nieuwsbrief leest u over de komende activiteiten.

In deze Nieuwsbrief leest u ook een oproep voor een nieuw bestuurslid, met als speciale 'taak' PR en communicatie, iets voor U? Ook wanneer u iemand in uw eigen kring kent, die deze functie zou kunnen vervullen horen we dat graag.

Wanneer u vragen, opmerkingen, wensen of bijdragen aan onze collecties hebt, dan nodig ik u van harte uit contact met ons op te nemen, het kan via de e-mail: info@zeist-historie.nl of telefonisch 030 69 56 311.

Tot horens of ziens bij één van onze activiteiten.

Flora de Vrijer, voorzitter

Najaarsexcursie voor donateurs van het ZHG

Op woensdag 5 oktober 2005 organiseert de Commissie Lezingen en Excursies een bijzondere excursie naar de Oostvaardersplassen. Deze zijn gelegen tussen Lelystad en Almere. Kennismaken met dit unieke natuurgebied is een wens van velen, die nu gerealiseerd kan worden.

Oostvaardersplassen natuurlijk (ont)spannend

De Oostvaardersplassen, in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer, is toevallig ontstaan door gebeurtenissen uit het recente verleden. Dit gebied van 5600 ha was enkele decennia geleden nog water en bij de inpoldering van Zuidelijk Flevoland in 1968 bestemd voor industrie. De Oostvaardersplassen was het laagste en dus natste deel van Zuidelijk Flevoland. Daarom werd er gewacht met de definitieve invulling. In die periode greep de natuur haar kans. Sinds het ontstaan van Flevoland is ons land een uniek natuurgebied rijker. Het nu 30 jaar oude gebied kent dus een roerige geschiedenis, niet alleen biologisch gezien, maar vooral ook planologisch en beheertechnisch. Het spontane ontstaan leidde bij velen tot de idee dat ook zonder menselijke bemoeienis natuurgebieden in Nederland konden ontstaan en bestaan. Ontstaan wel, maar voor het voortbestaan in een intensief gebruikt (en qua natuur versnipperd) land als Nederland, is vrijwel overal een zekere mate van beheer nodig. Regelmatig treft u in de pers hierover berichten aan! In dit gebied zijn 'slechts' twee beheersmaatregelen nodig: waterpeilbeheer en het populatiebeheer van grote grazers. Ganzen en andere vogels zorgen er voor dat het moerasgebied (3600 ha) niet dichtgroeit. In het droge deel (2000 ha) verblijven honderden grote grazers (heckrunderen, konikpaarden en edelherten).

In korte tijd ontwikkelde het gebied zich tot een internationaal buitengewoon belangrijk natuurgebied. Hoe belangrijk het moeras is als 'wetland' voor vogels is af te lezen aan de resultaten

Donateurs werven donateurs.

Donateurs zijn erg belangrijk voor ons samen. Samen werken we hard aan het bewaren en instandhouden van het historisch cultureel erfgoed van Zeist. De financiële bijdrage van de donateurs is de grootste bron van inkomsten; daarna een subsidie van de Gemeente Zeist. We hebben veel plannen, maar die kunnen we alleen uitvoeren als daar ook extra inkomsten tegenover staan.

Help ons en werf een donateur. En u weet het: elke nieuwe donateur kan in "Het Geheugen van Zeist", ons centrum aan de Middellaan 6 te Zeist, een gratis historische verrassing uitzoeken.

Heeft U onze website al bezocht? Daar vindt u altijd de laatste nieuwtjes. En veel bijzondere 'links'!
www.zeist-historie.nl

van de vogeltellingen, die vanaf het prille begin regelmatig worden uitgevoerd. De vogelrijkdom blijkt zonder meer vergelijkbaar met die van oudsher befaamde gebieden als de 'Camarque', de 'Donaudelta', de 'Neusiedlersee' en de 'Coto Donana'.

Het programma is als volgt:

- 09.00 u. vertrek per bus vanaf de parkeerplaats Zinzendorflaan naar Lelystad
- 10.00 u. ontvangst in Bezoekerscentrum: koffie/thee + Flevoschelp met aansluitend een inleiding met beeldmateriaal over het natuurgebied door de boswachter.
- 11.00 u. een wandeling in en buiten het Bezoekerscentrum met o.m. vogelobservaties.
- 12.00 u. gezamenlijke lunch
- 13.00 u. een gemotoriseerde "bolderkartocht" o.l.v. de boswachter door een deel van dit unieke gebied.
- 15.00 u. vertrek naar Zeist en om 16.00 u. aankomst Zinzendorflaan

Het maximale aantal deelnemers is vastgesteld op 40 personen. Dit heeft te maken met de beperkte accommodatie en het aantal zitplaatsen in de overdekte bolderkar. De kosten, inclusief vervoer en lunch bedragen 35,- euro p.p. te voldoen na bericht van plaatsing.

De toewijzing gebeurt in volgorde van aanmelding. Voor aanmelding zie de losse aanmeldingskaart bij deze Nieuwsbrief.

Tentoonstelling "Mens en Zeist" in Slot Zeist

De Tentoonstellingscommissie organiseert samen met de Fotogroep De Essentie en de Teken- en Schilderclub De Toets weer een boeiende tentoonstelling in Slot Zeist. Voor de tweede keer presenteren drie totaal verschillende groeperingen uit Zeist gezamenlijk een selectie van hun werk en collectie. Dit jaar onder het thema "MENS EN ZEIST". De combinatie van kunstschilders van De Toets, fotografen van De Essentie en historici van het ZHG ligt niet direct voor de hand. Echter wanneer deze drie disciplines elkaar vinden en aan het werk gaan met een gezamenlijk thema, belooft het een boeiende en in ieder geval een unieke tentoonstelling te worden.

Zowel fotografen als schilders werken met beelden en met licht. En het is interessant om van de verschillende interpretaties betreffende het thema kennis te nemen. Onze historici vullen het thema "MENS EN ZEIST" in door afbeeldingen en objecten te tonen, waarin de burgemeesters van Zeist centraal staan. Het afscheid van burgemeester R.G. Boekhoven – de twaalfde burgemeester sinds 1811 – in november aanstaande vormt de aanleiding voor hun interpretatie van het thema.

Kortom: een tentoonstelling om te bezoeken!

De tentoonstelling vindt plaats in Slot Zeist van 18 september tot en met 2 oktober 2005. De openingstijden zijn: dinsdag t/m vrijdag van 11.00 tot 17.00 uur. Zaterdag en zondag van 13.00 tot 17.00 uur. Maandag rustdag. De toegang is gratis.

Vanaf 10 oktober 2005 is de tentoonstelling van het ZHG over de burgemeesters van Zeist tot en met het afscheid van burgemeester Boekhoven (eind november 2005) te bekijken in de Publiekshal van de gemeente Zeist.

Zolderopruiming?

De **Audiovisuele Commissie** heeft reeds een boeiende collectie oude films uit het Zeist van vroeger verzameld. Te denken valt dan aan familiefilms, amateur-speelfilms, openingen van winkels en bedrijven en oorlogsfilmfragmenten. Wij willen deze verzameling uiteraard verder uitbreiden. Daarom wordt een beroep gedaan op particulieren die in het bezit zijn van oude films en – foto's uit nalatenschappen, zolders, kelders, enz.. Hebt u nog films en/of foto's die het verhaal vertellen van Zeist in de jaren 50 of 60 van de vorige eeuw of nog vroeger? Wij willen er graag een kopie van maken. Kunt u ons met films en/of foto's helpen? Bel dan naar Jaap van Zoonen, telefoon 030-6951588, of stuur een e-mail naar: info@zeist-historie.nl.

Nieuwe openingstijden in 2006 voor Middellaan 6

Nu we onze locatie aan de Middellaan 6 ruim een jaar in gebruik hebben is het tijd om nog eens goed naar de openingstijden te kijken. Binnen de mogelijkheden van de

Donateursbijdrage 2005

Bij deze Nieuwsbrief treft u de acceptgiro aan ter betaling van uw jaarlijkse donatie. Maar alleen voor hen die hun jaarlijkse bijdrage nog niet hebben overgemaakt.

De minimum-bijdrage is € 16,50 per jaar. Maar meer mag natuurlijk ook. U krijgt er veel voor terug. Zie deze Nieuwsbrief!

Filmvoorstelling:

Op maandag 10 oktober 2005 om 20.00 uur organiseert de Audiovisuele Commissie in samenwerking met FIGI weer een fantastische filmvoorstelling. Toegang gratis!

Openingstijden tot 2006

Tot 1 jan. 2006 zijn de openingstijden:
Dinsdag: 10.00-12.00
Zaterdag: 12.00-14.00
(Geen zaterdag-openingstelling in december)

Na 1 jan. 2006:

* Dinsdag 10-12 uur
* 1^e zaterdag v.d. maand 12.00-14.00 uur
* 3^e dinsdag van de maand 19.00 – 21.00

beschikbaarheid van onze vrijwilligers willen we voor de bezoekers op diverse momenten mogelijkheden bieden om ons te bezoeken.

Daarom zijn vanaf 1 januari 2006 de volgende openingstijden vastgesteld:

Elke dinsdag van 10.00 tot 12.00 uur

1e Zaterdag van de maand van 12.00 tot 14.00 uur

3e Dinsdag van de maand van 19.00 tot 21.00 uur

Film over Boulevard-terrein op 10 okt. in première bij FIGI

Het Zeister Historisch Genootschap nodigt u uit voor de première van de monumentale, historische film "Van werken naar wonen, de historie van het Boulevardterrein". De wijk die bij veel Zeistenaren ook bekend stond als het Stationsterrein, gelegen langs de Boulevard, heeft een veel bewogen geschiedenis. Deze bijzondere en unieke première vindt plaats op maandag 10 oktober 2005 om 20.00 uur. In de Figi-bioscoop.

In de negentiende eeuw bouwt de gemeente op het terrein aan de Steijnlaan een gasfabriek, waar vele jaren het Zeister gas wordt gemaakt. De Nederlandse Spoorwegen bouwt hier in begin 1900 het Station Zeist met een spoorverbinding naar Utrecht, via Bosch en Duin en Bilthoven. Er vestigen zich dan meerdere Zeister brandstofbedrijven met bekende namen als Strietman, Van de Berg en Boekhout.

De NBM heeft op het Stationsterrein remises en laat hiervandaan de trams en later de bussen rijden. In de dertiger jaren viert het toerisme hoogtij in Zeist. Vele duizenden dagjesmensen bezoeken elk weekend Zeist voor een wandeling in het bos. De grootste remise van de NBM biedt in de jaren zestig geregeld onderdak aan oecumenische kerstvieringen die zeer populair zijn bij de bevolking. Al deze elementen worden in deze film in historisch perspectief getoond.

Maar de film toont ook het verval in de zestiger jaren met rampen als de branden bij het gasbedrijf en de firma Boekhout. Daarna ligt het terrein jarenlang braak en worden er vele plannen gemaakt. De stedenbouwkundige keuzes die moeten worden gemaakt door politiek en projectontwikkelaars komen aan bod. En ook de massale bouw van de winkels en woningen in de jaren negentig. Hoe de wijk bevalt wordt tenslotte verwoord door verantwoordelijken als de wethouder, de projectleider en de bewoner.

De voorstelling begint met een interessante vertoning van historische foto's over het centrum van Zeist. Het wordt een feest van herkenning. Na de pauze de nieuwe hoofdfilm, waar de mensen van de audio visuele commissie een paar jaar hard aan hebben gewerkt.

Graag willen we ook vermelden dat FIGI de zaal om niet (dus gratis) aan het ZHG ter beschikking stelt, zodat we geen toegang hoeven te vragen. De directie van FIGI is zeer geïnteresseerd in de historie en wil op deze manier graag benadrukken mee te willen werken aan de bevordering van de kennis van de geschiedenis van Zeist. FIGI werkt daarom al vele jaren enthousiast mee aan het verzorgen van onze filmvoorstellingen. Het behoeft geen betoog dat wij de directie van FIGI hier zeer erkentelijk voor zijn.

Gezocht: Bestuurslid ZHG met als taak 'Communicatie'

Onlangs is binnen het bestuur de functie vrijgekomen met als taak Communicatie, public relations, perscontacten, donateurwerving en werving van sponsorgelden. De hierboven aangegeven taken zeggen al wat van het bestuurslid wordt verwacht. Het is een veelomvattende en boeiende taak. U komt met alle facetten binnen het ZHG in aanraking. Uiteraard is affiniteit met de geschiedenis van Zeist en ervaring in de aangegeven werkterreinen een belangrijk gegeven. De tijdsbesteding is ongeveer 2 dagdelen per week. Heeft u interesse, of kent u iemand die voor deze taak geknipt zou zijn, neem dan contact op met de voorzitter van het ZHG, Flora de Vrijer, info@zeist-historie.nl of telefonisch 030 69 56 311.

Grandioze najaars-
kortingsactie alleen
voor onze donateurs!

*Het fantastische boek
'Hernhutters in Zeist'
geschreven door onze
plaatsgenoot Henk
Wels.*

*Ter gelegenheid van
deze nieuwe
Nieuwsbrief ontvangen
alle donateurs bij
aankoop van dit
kleurrijke, historische
en informatieve boek
een korting van maar
liefst € 6,- op de
winkelwaarde.*

*Dus van € 18,50 voor
slechts € 12,50.*

*Deze actie geldt vanaf
nu tot het eind van
dit jaar. En alleen op
vertoon van deze
Nieuwsbrief. Kom naar
de Middellaan 6 en
profiteer!*

*Een fantastisch
Sinterklaas-cadeau!*

UITNODIGING voor Jaarlijkse Van de Poll-lezing

De jaarlijkse 'Van de Poll-lezing' zal plaatsvinden op **woensdag 2 november** om 20.00 uur in de kantine van het Openbaar Zeister Lyceum op het landgoed Schoonoord, Blikkenburgerlaan 2.

Onze bekende plaatsgenoot en auteur van enkele belangwekkende historische boekwerken over Zeist e.o., de heer Leo Visser, verzorgt een lezing met dia-presentatie over

'ZEIST BIJ GASLICHT'

Ter toelichting schrijft de heer Visser: Eerst wil ik iets vertellen en laten zien van de straatverlichting in Zeist vóór 1859. Dan komt het particuliere gasbedrijf aan de beurt dat van 1859 tot 1889 in de buurt van 'de Brouwerij' stond. Vervolgens het Gemeentelijk Gasbedrijf aan de Steynlaan, dat de eigen gasproductie op 8 juni 1959 staakte. Het benodigde gas werd daarna betrokken van het Gasbedrijf Centraal Nederland.

Door grondverkoop van het terrein van het gasbedrijf komen ook de N.V. Schaerweijder Bossen en de Nederlandse Centraal-Spoorweg-Maatschappij in beeld.

Na ons verdiept te hebben in een aantal hoogte- en dieptepunten van het gasbedrijf en van Gasdistributie Zeist en Omstreken, zullen we zien wat ons nu nog herinnert aan de tijd van 'Zeist bij gaslicht'.

U wordt van harte uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn. De toegang is gratis, ook voor uw eventuele introducté. Het einde van deze avond is voorzien omstreeks 22.00 uur.

N.B. de school is via de Zinzendorflaan bereikbaar per auto. Fietsen en auto's mogen doorrijden en geparkeerd worden bij de kantine. U volgt de aanwijzingsbordjes.

Kastelen-Lezingenreeks: Lezingenreeks kastelen en buitenplaatsen in het kader van 'Jaar van het Kasteel'. **Op de dinsdagen 18 en 25 oktober en de dinsdagen 1, 8 en 15 november**

Het jaar 2005 is uitgeroepen tot het 'Jaar van het Kasteel'. In het kader hiervan heeft RonDom, Poort tot Utrechts cultuurhistorie, een lezingenreeks georganiseerd met als thema 'Kastelen en Buitenplaatsen', waarbij Utrecht centraal staat. Op 5 dinsdagavonden in oktober en november zullen gerenommeerde sprekers vanuit verschillende invalshoeken hun licht werpen op dit veelzijdige en altijd weer intrigerende thema. Het programma ziet er als volgt uit:

* **18 oktober:** de Stichtse Lustwarande verzorgd door mevr. dr. C. van Groningen, * **25 oktober:** Kasteel Amerongen verzorgd door L. Gerretsen* **1 november:** Stadskastelen verzorgd door mevr. L. Bogaers* **8 november:** Kasteeltuinen en -parken verzorgd door dr. H. Tromp* **15 november:** Waarom een Jaar van het Kasteel? verzorgd door mevr. drs. A. Kylstra

De lezingenreeks zal plaatsvinden in de Castellumzaal van Bezoekerscentrum RonDom, Domplein 9 te Utrecht. De zaal gaat open om 19.30 uur, waarna de lezingen zullen starten om 20.00 uur en eindigen om 22.00 uur, onderbroken door een korte pauze. Koffie/ thee en fris bij aankomst zijn bij de prijs inbegrepen. **Reserveren wordt aanbevolen!** Er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar. Toegangsprijs per lezing: € 10,-; voor de gehele lezingenreeks betaalt u € 40,-. Studenten/ CJP/ 65+ betalen € 7,50 per lezing; voor de gehele lezingenreeks € 35,-. Toegangkaartjes zijn overdag of aan de zaal op te halen bij RonDom, Domplein 9, tussen 12.00 en 17.00 uur.

Voor meer informatie of reserveringen kunt u contact opnemen met RonDom, Poort tot Utrechts Cultuurhistorie. Domplein 9-10 te Utrecht, tel: 030-233 3036. e-mail: rondom@u-tr.nl
